

Попри війну: скільки українців вважають себе щасливими

Джерело: [УП.Життя](#), [КМІС](#), адаптовано

Авторка: Діана Кречетова

Станом на вересень 2022 року 68% українців вважали себе щасливими. Попри понад пів року повномасштабної війни показники майже не змінилися — у грудні 2021 року 71% громадян заявляли, що щасливі.

Про це свідчать результати опитування, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології 7–13 вересня.

Найвища кількість щасливих людей — на заході України: 77% проти 4% тих, хто не вважає себе таким. У Центральній Україні — 68% проти 15%; на Півдні — 62% проти 15%; на Сході — 59% проти 22%. Водночас самооцінка щастя є високою і серед внутрішніх переселенців (64% проти 17% таких, що не вважають себе щасливими) — людей, які евакуювалися із зон активних бойових дій, виїхали з окупації. Багато з них могли втратити житло.

Володимир Паніотто — соціолог, доктор філософських наук, генеральний директор Київського міжнародного інституту соціології, професор кафедри соціології Університету «Києво-Могилянська Академія».

Коментар Паніотто до результатів опитування:

Результати нашого дослідження є, як і у вересні 2022 року, несподіваними. Як люди можуть і далі бути щасливими, коли триває жаклива війна? Є кілька міркувань щодо цього.

По-перше, механізм формування щастя не є простим і лінійним. Наприклад, зростання достатку не завжди призводить до зростання рівня щастя. У США з 1985 до 2005 року реальний дохід населення зріс удвічі, а рівень щастя не змінився.

Річ у тому, що умовно рівень щастя можна представити як дріб, у чисельнику якого — рівень досягнень у широкому сенсі (матеріальна забезпеченість, творча робота, кохана людина тощо), а в знаменнику — рівень посягань (наприклад, який рівень матеріальної забезпеченості людина вважає достатнім).

Сам же рівень посягань формується залежно від рівня досягнень референтної групи респондента.

Як писав американський дослідник щастя Р. Лейард, люди не стають щасливішими, коли багатшим стає все суспільство. Люди стають щасливішими, коли стають багатшими, ніж їхні сусіди.

Під час війни, коли страждають мільйони людей, рівень посягань (знаменник формули щастя) значно знижується, і це компенсує негаразди, які переживають люди. Зрозуміло,

що ті, хто перебуває в зоні безпосередніх бойових дій, стають нещасними, але вони становлять лише кілька відсотків.

По-друге, на рівень щастя впливають багато чинників: наприклад, поведінка дітей, інтимні стосунки, взаємини з друзями тощо. І хоча матеріальні умови життя значно погіршилися і багато людей потерпають від розлуки зі своїми сім'ями, є чинники, що підвищують рівень щастя.

Значно зросла згуртованість суспільства, зменшилися регіональні розбіжності, зросли цінність держави для населення України, взаємопідтримка, поліпшився соціально-психологічний клімат. Усе це підвищує рівень щастя українців.